

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.50.

ZONDAG 19, MAANDAG 20 AUGUSTUS.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.

Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE

Van één tot zes regels. f 1.00.
Voor elken regel meer. 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelfgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelfgeld daarop begrepen.

De Maatschappij van Weldadigheid.

Onder de verschillende instellingen, welke door 's Rijks schatkist hun aanwezen verkregen of hun levensduur rekken, behoort wel de Maatschappij, welke hoofddoel en voornaamste strekking de wering van armoede, de vermindering van het pauperisme uitmaakt. 't Is niet de eerste maal, dat men den twijfel hoort opperen, of dat doel in meerdere of mindere mate is bereikt en of de uitkomsten eenigzins beantwoorden aan de verwachtingen, welke men te dien aanzien mogt koesteren. Maar juist daarom wekt het bevreemding, als men de Regering hoort beweren, dat de geldelijke toestand der Maatschappij geheel vreemd is aan de bemoeijingen der Regering en onafhankelijk van de beoordeeling der Staten Generaal. Met belangstelling namen wij uit dien hoofde kennis van het Verslag der Commissie, belast met het onderzoek der Rekening van het Fonds, wegens de koloniale behoeftigen in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid over 1853, bij welk Verslag de bevoegde Wetgevende Magt, om niet den bijzonderen toestand der Maatschappij in te laten, krachtig is aangetoond en de Commissie hare overtuiging openlijk en rondborstig uitspreekt, dat de Maatschappij, niettegenstaande de geldelijke offers van staatswege, zoo niet sterk achteruit, ten minste niet vooruitgaat en dat de ware oorzaak daarvan uit de overgelegde stukken niet is op te maken, dat het alzoo wenschelijk is, dat de Regering van hare zijde, overeenkomstig het regt, volgens contract haar toegekend, daarnaar onderzoek doe en hare beste pogingen aanwende om een beteren toestand voor de Maatschappij van Weldadigheid te doen geboren worden en om van deze hare bemoeijingen bij de toezending van volgende rekeningen te doen blijken.

En waarlijk, die overtuiging is niet op vooroordeel gegrond en steunt evenmin op een partijdig oordeel. De Commissie toont aan, dat de Maatschappij in de laatste jaren op nieuw is teruggegaan. Het actief beliep in 1853 bijna f 7000 minder dan in 1849, het passief daarentegen f 174.388 meer, terwijl bovendien de vlottende schuld van f 1.052.568 in 1849 nu tot f 1.183.188 was gestegen en de schuldvordering van Z. K. H. Prins Frederik, die in 1849 f 115.687 beliep, in 1853 was geklommen tot f 197.682. Teregt vraagt dus de Commissie, en wij hopen dat die vraag ter oore kome van hem, die er het meeste belang bij heeft, hoe die wordt beantwoord: „Zal deze herhaalde poging van den edelen Vorst en menschenvriend slaagen? Uwe Commissie, hoewel het opregt hopende en vurig wenschende, meent, op grond van al hetgeen gebeurd is van af de wording der Maatschappij en haer geheel zamenstel, dit te mogen betwijfelen, en koestert dan ook de vrees, dat binnen korteren of langeren tijd van al deze goede bedoelingen niets dan teleurstelling het gevolg zal zijn.

Wij hebben reeds vroeger (zie Nis. 388 en 391) gewezen op de noodzakelijkheid, om het beheer der Maatschappij in handen der Regering te doen overgaan. Men laat zich daarvan terughouden door bedenkingen, die allen redelijken grond missen. Men wil de zaak niet ernstig aanvatten, uit vrees voor de gevolgen die daaruit kunnen voortvloeijen, namelijk, dat de permanente Commissie zich onttrekke, wanneer de instelling tot het staatsbeheer zoude overgaan. Maar indien nu ten gevolge der grondslagen van de gehele oprichting der gevoerd wordende administratie, dit toch eenmaal zal moeten geschieden, dan rijst de vraag, of het goed is het peilen der wonde uit te stellen, waardoor de kwaal met iederen dag kan verergeren, het herstel des te moeilijker worden. En als de Regering nu nitdrukkelijk verklaart: „dat zij ook ter vermindering van alle verantwoordelijkheid voor de uitkomsten van het beheer der Maatschappij, zich steeds met zorg van alle medeutoefening daar-

van onthoudt,“ dan rijst de vraag bij ons, of de Regering daardoor van alle verantwoordelijkheid ontheven is ten aanzien der zorg voor het belang der gemeenten, die in krachtens art. 66 der wet tot regeling van het arbestuur, en dus wettelijk, verplicht zijn tot het dragen der kosten van plaatsing en verzorging van veroordeelde bedelaars en landloopers. Dat de bepaling van het bedrag dier kosten geheel aan de Regering is overgelaten, kan niet worden betwijfeld; maar dan hebben de gemeenten in de eerste plaats het regt te eischen, dat de verpleging in de bedelaarswerkhuizen zoodanig zij, dat door de plaatsing het doel der Strafwet bereikbaar wordt geacht, en in de tweede plaats, dat de daarvoor verschuldigde kosten niet hooger zijn dan in verhouding tot de kosten van verpleging in particuliere gestichten.

Wij gaan nog een stap verder. De overeenkomst, die de Staat met de Maatschappij van Weldadigheid heeft aangegaan, staat in een allernauwst verband met de belangen der gemeenten. Het Koninklijk besluit van den 30 October 1843 no. 43, houdende nieuwe bepalingen betrekkelijk de opzending van behoeftigen naar de Kolonien der Maatschappij van Weldadigheid, mitsgaders omtrent de kosten van derzelve verpleging aldaar heeft in art. 13 dat verband gelegd, omdat daarbij bepaald wordt: „Wanneer de Staat in het genot zal zijn getreden van het door denzelven bedongen regt, om toekomstig behoeftigen (voor zoover zij tot den gewonen kolonialen arbeid geschikt zijn) kosteloos in de Kolonien te plaatsen, en de schatkist een eene andere verpleging zal hebben verlangd, dan de opzending, welke uit dezelve zullen zijn gedaan, ter zake der Maatschappij van Weldadigheid, en der in de Kolonien verpleegden, zal er nader worden beslist, wopens de surrogatie der Besturen van gemeenten en van instellingen van Weldadigheid in dat regt.“ In volkomen tegenspraak met het gevoelen der Regering omtrent de verhouding, waarin zij tot de Maatschappij staat, is dan ook art. 64 der Armenwet, dat een algemeenen maatregel van inwendig bestuur voorschrijft, die geheel ingrijpt in het bijzonder beheer der Kolonien. In verband met het bestaande contract, dat aan de Regering aanzienlijke geldelijke verplichtingen oplegt, is het noodig, dat er geen aanleiding gegeven worde aan de gemeentebesturen, om gebruik te maken van de bij art. 62 der Armenwet verleende vergoeding om hunne werkhuizen te doen verklaren tot bedelaarsgestichten ter opneming van bedelaars en landloopers. De gunstige finantiele toestand der Maatschappij is dus noch voor de Regering noch voor de gemeenten eene onverschillige zaak. De verzorging der bedelaars en andere voorwerpen in de Kolonien der Maatschappij van Weldadigheid, kan en moet voordeliger zijn dan in bijzondere plaatselijke gestichten, en als de Maatschappij door een minder doeltreffend beheer in ongunstige omstandigheden verkeert: het kan niet anders of de bijdragen der gemeenten moeten hooger worden, of de staat van het bijzonder Rijksfonds zal er door lijden.

Ook uit dat oogpunt verdient het onderwerp de ernstige overweging der Regering, waartoe het Verslag der Commissie op lofwaardige wijze bereids een zoo noodzakelijken aandrang gegeven heeft.

Wij zijn geenszins voorstanders van gelegheidsuitgaven ten voordeele van de eene of andere noodlottige gebeurtenis. Men ziet het toch meermalen, dat bij eene ramp de persen zuchten en kraken onder de talrijke kinderen van het genie van prozaschrijvers en dichters, en dat het publiek op allerlei wijzen wordt opgewekt om die te koopen, met het oog op het schoone doel, dat men zich voorstelt. De entiek wordt als het ware ontwapend, daar men wijst op het titelblad, waarop men met groote letters leest: „Ten voordeele van de noodlijdenden door“, en dikwijls zijn de

werkjes, die op deze wijze in het licht worden gegeven, geschriften, die alle innerlijke waarde missen; waarvan het voorwendsel, dat het edele doel de dekmantel is, voor de deelnemers van den schrijver en die gewis geen uitgever zouden hebben gevonden, ware het niet, dat men nu eene speculatie doet op de van ons bekende Nederlandsche milddadigheid en alzoo op een ruim debiet kan rekenen. Het publiek zal evenzeer ontwaren, dat het voorgestelde doel niet wordt bereikt, omdat de noodlijdenden slechts een gering bedrag ontvangen, daar de kosten van drukken, papier, enz., een aanmerkelijk gedeelte van de opbrengst verzwellen. Dit neemt intusschen niet weg, dat wanneer wij soms eenige parelen mogten ontdekken onder het slijk, — men vergeve ons deze benaming, die echter te regt toekomt aan vele werkjes, die na den jongsten watersnood zijn uitgegeven, — wij die met genoegen opnemen.

Wij leven in een tijd, waarin velen er zich op schijnen toe te leggen, om de eenmaal aangenomenis eene vormigheid in onze taal meer en meer te doen verdwijnen. Talrijke hervormers zijn in dat opzicht opgetreden, en ofschoon nog eenige algemeene regelen erkend worden, schijnen wij een tijd te zullen naderen, waarin op nieuw behoefte zal zijn aan overeenstemming en gemeenschappelijk overleg, om de taalverwarring te doen ophouden, welke ons bedreigt. Talrijke schrijvers toch van meer of mindere naam, en daaronder maanen van wezenlijk gezag op het gebied van taal- en letterkunde, nemen eene eigenaardige schrijfwijze aan, die min of meer afwijkt van die van anderen. Nu erkennen wij, dat deze wereld, voortdurend verbetering, beschaving en meerdere volmaaktheid behoeft, wij beschouwen het als een gelukkig kenmerk van onze taal, dat onder hare beoefenaren leven en streven naar vooruitgang kan worden waargenomen. Maar wanneer wij zien, dat bij onze zuidelijke broeders het Vlaamsche element zich meer en meer begint te ontwikkelen en dus van dien kant te eeniger tijd eene ineen-smelting te wachten is, dan achten wij het geen zoo gelukkig verschijnsel, dat ook in het Noorden eene zoo heftige beweging ontstaat, daar de moeijelijkheid om tot eene overeenstemming en ineen-smelting te komen, op die wijze grooter en grooter zal worden, en men ten laatste tot eene verwarring zal geraken, waarbij het iedereen zal vrij staan zijne eigene spelling en woordkoppeling en woordenschepping te volgen, hetgeen zeer zeker niet tot verfraaijing en verduidelijking zal leiden.

Aan den anderen kant hebben wij de beweging op het gebied van de taal, wanneer zij niet te ver gaat, met genoegen waargenomen en de taalcongressen, in deze dagen van congressen en concoursen, met belangstelling nagegaan, omdat het leven in de taal heilzaam is. Het grootste blijk van zelfstandigheid en van nationaliteit, dat een volk toch kan geven, is gehechtheid aan zijne taal; zoolang eene natie daarvoor genegenheid betoont en arbeid aan de verbetering en de beschaving van hetgeen binnen hare grenzen gescreven en gesproken wordt, bestaat bij haar een gevoel van vaderlandsliefde, dat door niets kan worden uitgedoofd. De tijd is voorbij, naar wij hopen en wenschen, waarin volkeren elkander haatten en bestreden, omdat zij door zekere afstanden en grenslinien van elkander gescheiden waren, maar juist daardoor is de gehechtheid aan de taal nog van meer belang, omdat het gevoel van cosmopolitisme te dikwijls dreigt het nationaal gevoel, de gehechtheid aan de plek, waarop men geboren werd, te verstikken. Keuren wij dus alle overdrevene zuicht en voorliefde af voor hetgeen inheemsch is: wij kunnen ons evenmin vereenigen met te ver gedrevene vooringenomenheid met het cosmopolitisme, en wij zullen elke nieuwe bijdrage tot opveking van de studie of tot verbetering van onze taal, steeds welkom heeten.

Onder de uitgaven, die door de jongste groote ramp het licht zagen, behoort ook eene brochure van den heer J. VAN DAM DEN BOUMESTER, getiteld: „De Nederlandsche Taal- en Letterkunde, met, opzigt tot

derzele vorderingen in de zeventiende eeuw; beschouwd in vergelijking met de Taal- en Letterkunde van Duitsland, Frankrijk en Engeland in de zeventiende eeuw, bij G. H. SUSAN, Jr. De schrijver is een warm voorstander van onze taal, en hij is er verre af met sommigen in te stemmen, dat zij de zoetvloeiendheid en de kracht van andere talen zou missen. Hij roept het gevoelen in van SIMON STEVIN om te bewijzen, dat zij in deugdelijkheid voor geene enkele taal behoefte te wijken. De Grieksche taal, zegt STEVIN, is volkomener dan andere talen! Maar zijn er dan geene andere goede talen dan de Grieksche? Ja, nog eene, die veel beter is, namelijk het Nederduitsch. Dit voorrecht ontleent deze taal, ons als een dierbaar pand door de vaderen nagelaten, aan de korthed harer grondwoorden en aan de vaste blijkbare regemaat, naar welke zij de woorden zamenstelt. Om het eerste te staven, worden 742 Nederduitsche werkwoorden van eene lettergreep opgegeven, tegen 5 Latijnsche en 45 Grieksche. Hetzelfde verschil openbaart zich te dien aanzien van de overige deelen der rede, zoodat door onzen schrijver 1428 Nederduitsche woorden van ééne lettergreep met der haast uit een woordenboek werden verzameld, doch niet meer dan 158 Latijnsche en 220 Grieksche. De heer v. D. geeft nu in zijn werkje een, onzes inziens, uitmuntend overzicht van het tijdperk van bloei en van hoogen trap van ontwikkeling van onze taal- en letterkunde in de zeventiende eeuw. DE GROOT, HOOF, VONDEL, BRANDT, CATS, HUIJGENS en anderen, benevens vele Fransche, Engelsche en Duitsche letterkundigen uit dat tijdvak, worden achtereenvolgens ten tooneele gevoerd, en de schrijver geeft daarbij de blijken van groote belezenheid. Menigmaal velt hij zijn oordeel over de werken van deze mannen, die steeds als sterren van de eerste grootte aan den hemel van taal- en letterkunde zullen fonkeren, met juistheid en scherpzinnigheid. De eerste helft van de zeventiende eeuw wordt door hem geheel doorloopen, en hij betoogt, dat noch Frankrijk, noch Engeland, noch Duitschland in dien tijd op dien trap van volmaaktheid in taal- en letterkunde stonden, als ons vaderland. Wij zullen geenszins zeggen, dat wij overal en in alle opzichten het oordeel zouden willen onderschrijven, dat de heer v. D. over onze of over vreemde schrijvers en dichters velt; maar wij erkennen gaarne, dat vooral het overzicht van onze letterkunde over dien tijd met talent is geschreven.

Wij beamen ook ten volle de conclusie, waartoe de schrijver komt, dat eene opzettelijke beoefening van onze Nederlandsche letterkrachten uit dien tijd, ten ernstigste aanbeveling verdient. Dit zou nuttig zijn tot onderhoud van het nationaal en zedelijk gevoel, dat in dien tijd door vele onzer schrijvers en dichters op den voorgrond werd geplaatst. Door zich naar den geest onzer voorgangers uit de bedoelde eeuw te vormen, zegt hij verder, werd walligt de zoo opruisende bron der sentimenteële romans en verhalen gestopt; welker ongetemde uitvloeiingen ons gebied als het ware overstroomden, en waarvan de lezing niet alleen de verbeelding buiten mate verhit, maar het verstand ongeschikt maakt voor ernstige oefeningen; gezweven van de verkeerde werking op de zedelijkheid, welke zoo zeer plaats grijpt door het schilderen van denkbeeldige helden en heldinnen, die, alle deugden en volmaaktheden in zich vereenigende, alle gevaren trotseren: maar met welke idealen te willen nabootsen, men in een onvermijdelijk verderf zoude storten. Door meer van de getrouwe schildering onzer klassieken over te nemen, bleven er vele van die nietige schriften ongeschreven, aan welke beoefening men eenen tijd verkwist, die, tot vorming van verstand en hart, op eene onbepaald meer voordeelige wijze aangewand konde worden. Zonder eenige waarde te hechten aan de stelling, dat door het romaneske de stijl gevormd wordt, zouden wij liever beweren, dat dezelve tot eene soort van winderigheid, tot eene boven het peil liggende beschouwing der dingen overgaat, welke bij het verwaarloozen van het model, dat de natuur levert, al steeds de eene hersenschim na de andere vormt, zoodat men zich eindelijk in eene geheel denkbeeldige wereld bevindt, in welke men noodzakelijk verdwaald raakt, somtijds tot verderf van ligchaam en ziel beide.

Wij onderschrijven zeer gaarne hetgeen de schrijver elders zegt, waarbij hij te velde trekt tegen slaafsche navolging van onze voorgangers, maar tevens opkomt tegen willekeur en aanmatiging op het gebied van onze taal. Gedurende het laatste tijdsverloop zijn er in het vak der letteren vele willekeurige bepalingen bij ons ontstaan; veel is ons opgedrongen, hetwelk geenen grond in een erkend gezag heeft, of in den geest onzer taal te vinden is. Is er trouwens wel eenig bedrijf, hetzij kunstmatig of wetenschappelijk, hetwelk niet aan een aantal nuttelooze, ja valsche regels is onderworpen? Om dit te kunnen onderscheiden, van ons als regel behoort aangenomen te worden, dat er bij eene opzettelijke beoefening onzer keur-

schriften noodig. Dezelve bevelen zich aan, juist niet zoo zeer om zich nu tegen een algemeen aangenomen schrijfwijze te verzetten en daardoor eene dwaze stijfhoofdigheid aan den dag te leggen, als wel om tot kennis der zaak te geraken, en langs dien weg zich te wapenen tegen letterkundige bekrompenheden, welke men ons als dingen van belang zou kunnen voorstellen, en tegen eigendunkelijke voorschriften, hoedanige veelal de vruchten zijn van eenige taal- en dichtlievende genootschappen, die in de tweede helft der 18de eeuw in zoo grooten getale opgericht werden, en die, ofschoon wel eens met te zwarte kleuren afgemidd, zich evenwel niet aan het verwijt kunnen onttrekken van den geest aan banden te hebben willen leggen, en den weg moeilijk te maken voor hen, die hunne krachten durfden beproeven aan iets oorspronkelijks, aan eene of andere schepping. Onze klassieken zullen ons aantoonen, wat men zich in later tijd aangematigd heeft, en in hoeverre men van de grondwetten onzer taal- en letterkunde is afgeweken. Uit dien hoofde is alweder eene opzettelijke beoefening onzer keurschrijvers noodzakelijk.

Wij zullen niet treden in eene beschouwing van al de onderdeelen van de brochure van den heer VAN DAM. Wij zouden menige leemte kunnen aanwijzen; wij zouden menige reserve moeten maken omtrent zijn oordeel over de Vaderlandsche en vooral de vreemde schrijvers en dichters; wij zouden wel gewenscht hebben, dat sommige punten meer uitgewerkt en nader toegelicht waren. Maar in het algemeen beschouwen wij deze brochure als eene hoogst merkwaardige bijdrage tot onze vroegere taal- en letterkunde, die zich door degelijkheid en fiksheid van toon boven vele der talloze vlugschriften onderscheidt, welke dagelijks van de pers komen, en wij gelooven, dat zij, die dit boekje in de hand nemen, daarin eene even belangwekkende als aangename lectuur zullen vinden.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Heden is de onderstaande dépêche aan de Parijsche beurs aangeplakt:

Den 16 dezer hebben de Russen ten 10 ure onze linien bij de Tschernaia aangetast. Hoewel de vijand eene indrukwekkende magt ontwikkelde, werd hij krachtadig teruggeslagen door de divisien Herbillon, Carnon, Faucheux en Morris; ook de Sardnische troepen hebben op den regtervleugel met moed gestreden. De vijand had zijn voornaamste aanval gericht bij de brug van Trachtyo.

De Russen hebben een groot aantal dooden op het slagveld achtergelaten; op het oogenblik, dat de vijand zijn terugtocht op Mackeszie bewerkstelligde, verscheen de reserve der geallieerden en bijzonder de Engelsche kavallerie, waardoor de nederlaag des vijands voltooid werd.

Onze verliezen, hoewel minder dan die van den vijand, zijn nog niet met juistheid bekend.

Den 17 dezer is door lord Panmure eene dépêche bekend gemaakt van generaal Simpson van 16 dezer, volgens welke de Russen in den morgen van dien dag de stelling der geallieerden bij de Tschernaia hebben aangetast. Het gevecht duurde 3 uren en eindigde met de volkomene nederlaag des vijands door de Fransche en Sardnische troepen. De aanval werd bestuurd door generaal Liprandi, aan het hoofd van 50 à 60,000 man. Men begroot het verlies der Russen op 5000 man, ongerekend 400 krijgsgevangenen. Het verlies der geallieerden wordt als betrekkelijk gering opgegeven.

Uit Dantzig wordt dd. 16 Aug. gemeld: De *Vulture* is met berigten uit Sweaborg aangekomen, die tot den 13 Aug. loopen.

Geheel Sweaborg is vernield met uitzondering der fortificatiën. De geallieerde vloot had, diensvolgens, Sweaborg verlaten, zich deels naar Kroonstad, deels naar Nargen begevende.

Thans worden Russische lezingen ontvangen omtrent het bombardement van Sweaborg. In de eerste plaats heeft men eene eerste vermelding van het feit in een buitengewoon bijvoegsel van het dagblad van St. Petersburg, gedagteekend 29 Julij (10 Aug.); vervolgens een verslag bijna van uur tot uur omtrent deze zaak gedurende de dagen van 28 en 29 Julij (9 en 10 Augustus), voorkomende in de *Invalide Russe*.

Het spreekt van zelf, dat de dépêches van de eskadrs komende, verzekeren dat de operatie den meest gewenschten uitslag heeft opgeleverd. De Russische lezingen zeggen, daarentegen, dat de aangetaste forten met goed geluk geantwoord hebben en doen het voorkomen alsof niets ernstigs volbragt is. Men moet dus meer volledige berigten afwachten, welke den bepaalden uitslag doen kennen; want het verslag van de *Invalide Russe* eindigde toen het bombardement nog voortduurde.

Eene telegraphische dépêche uit Marseille meldt de aankomst te Konstantinopel van twee Moldavische ministers de heeren Negri en Ralesy. Het schijnt, dat deze beide hooge amtenaren door den regerende prins belast zijn met de taak om aan de Porte eenige verklaringen te geven omtrent eene botsing, welke dreigt uit te barsten tusschen de regering van Moldavie en de Grieksche geestelijkheid van dat land.

De regering gebruik makende van eene gevoegdheid, welke haar bij eene organieke wet is toegekend heeft van de geestelijkheid het vierde gedeelte harer inkomsten geëischt. Deze,

die tot dus verre, dank zij de bescherming van Rusland, altijd alle deelneming in de lasten van den staat wist te ontgaan, achtte zich magtig en ondersteund genoeg om zich te verzetten tegen de verwezenlijking van dien belangrijken en wettigen maatregel. De heeren Negri en Ralesy zijn belast om deze quaestie aan het oordeel van den Divan te onderwerpen en den tegenstand te overwinnen, welken zij moogt ontmoeten.

De generaal Canrobert is te Parijs aangekomen en zijne terugkomst heeft gediend tot voorwendsel of tot point de depart der meest ongerijnde geruchten, betrekkelijk de voorgewende ontwerpen van Frankrijk en Engeland omtrent zuidelijk Italie.

Het blijkt, dat dit alles slechts overdreven voorstellingen zijn.

Om op generaal Canrobert terug te komen: het is zeker dat eene belangrijke betrekking hem in Frankrijk wacht; doch tot dus verre is nog niets uitgelokt omtrent zijne toekomstige bestemming.

Parijs heeft, overigens, slechts oogen en ooren voor de toebereidselen tot ontvangst van Koningin Victoria, die zoo als men weet, heden in de hoofdstad van Frankrijk verwacht wordt.

Uit Kopenhagen wordt gemeld: De rijksdag heeft het hooge hof benoemd, dat belast zal zijn met de voormalige ministers te vervingen. De leden van hetzelfde zijn alle aan het oude kabinet vijandig gezind.

De toestand van Athene wordt met den dag betreurenswaardiger. Sedert geruimen tijd wordt er op den troon een ongelukkigen invloed uitgeoefend, dien alle vrienden van orde zeer betreuren; omdat hij zeer zeker Griekenland ten vorderde zal leiden, hetzij door bij de bevolking alle ontzag voor de wetten uit te dooven, of door het geduld der Westersche mogendheden ten einde te brengen, welke ditmaal wel eens zoude kunnen tusschen beide treden, niet voor hare eigene zaak of ter bescherming van een bondgenoot, maar uit naam der geheele beschaving om te verhinderen, dat eene christelijke natie der droevigste regeringloosheid ten prooi gegeven worde.

Reeds herhaalde malen vestigden wij de aandacht onzer lezers op de handelingen van roof en plundering, waardoor in Griekenland het platte land verwoest wordt: laatstelijk waren de roovers vermetel genoeg om zich zelfs voor de poorten der hoofdstad te vertoonen, waar de autoriteit niet bij magte was, hen naar verdienste te kastijden, daar zij, naar men verzekert, door hooggeplaatste personen werden ondersteund, die hen als werktuigen bezigen ter bereiking van staatkundige inzichten.

Alle correspondenten stemmen, helaas, daarin overeen, dat de verantwoordelijkheid voor deze misdrijven op hen nederkomt, die het eerst de openbare orde moesten handhaven en deze beschuldigingen bevatten niets, wat verwondering wekken kan, wanneer men het oog vestigt op hetgeen onlangs te dezer zake in het Engelsch parlement geopenbaard werd.

Uit Madrid wordt in eene telegraphische dépêche gemeld: De Regering heeft met gematigdheid, maar tevens met nadruk, de Pauselijke allocutie beantwoord.

Het gerucht, als of Mazzini en Garribalde verlof gevraagd hebben om in Spanje te komen, wordt tegengesproken. Men voegt er bij, dat, zoo een dergelijk verzoek door hen moogt gedaan worden, de Regering het zou weigeren.

ENGLISCHE POST.

De kiezers van Sheffield hebben eene inschrijving geopen, ten einde een blijk van erkentelijkheid aan te bieden aan hunnen vertegenwoordiger, den heer Roebuck, wegens de vaderlandshede en toewijding aan de goede zaak, waarvan hij in de laatste zitting blijk gaf.

De twee nieuwe leden van het Ministerie Palmerston, de heeren Lowe en Copwer, zijn, zonder tegenstand te Kidderminster en te Hertford als leden van het Lagerhuis herkozen.

De heeren Rothschild hebben hun voornemen te kennen gegeven om eene inschrijving te openen ten behoeve der Turksche leening.

Een der beroemdste en belangrijkste streken van Afrika was eertijds de Regio Aromatifera, het land van de myrrhe en wierook, aan het oostelijk uiteinde van het vaste land gelegen en tegenwoordig onder den naam van Somali bekend. Er was een tijd, toen de kooplieden uit Egypte en Griekenland, Rome en Indie naar die havenstroomen, om er deze kostbare waren te koop en, sedert de Romeinen, Grieken, Egyptenaren en Indianen dat land niet meer bezochten, had deze belangrijke handelsstak zoo niet opgehouden te bestaan, dan toch veel van zijn gewigt verloren. De Engelschen hebben de ressource van dit vruchtbare land begrepen, en zij hebben heel den handel te doen herleven; de Oost-Indische compagnie heeft kundige ingenieurs derwaarts gezonden, die kaartten van de kusten hebben opgemaakt, en aan hare officieren en agenten zijn wij de mededeelingen over het land Somali verschuldigd. Deze handel heeft een nieuwen spoorslag gekregen door de uitbreiding der Engelsche kantoren op de naburige kust van Aden, in het zuidelijk gedeelte van Arabië. In het afgelopen jaar is van daar eene expeditie vertrokken, bestaande uit de heeren Speke, Hervey, Stroyan en Burton, waarvan de laatste reeds bekend is door zijne reizen in Arabië. De luitenant Burton richtte zich van de haven van Zija naar Hurrur begevend, en stald in het binnenland, die nog door geen Europeaan bezocht is, ofschoon zij slechts op 30 mijlen afstand van het strand ligt. Hij steide zich voor vervolgens naar de kust van Berbera terug te komen, waar hij zich weder met zijne reisgezellen zou aansluiten.

Volgens de laatste berigten van Allen was de reiziger Berbera aangekomen, en zich een en eene halve dag bij Hurrur te hebben ophoudende; hij had dezen togt...

appelen ontdekt, en de wijze waerop zij de ziekte krijgen. Ik ben er stellig van verzekerd, want ik kan u al de wenschelijke bewijzen geven over de oorzaak der ziekte, en wat meer is, ik kan u verzekeren dat ik de middelen kenne om ze er van te bevrijden. Men moet niet denken dat ik die ontdekking nog maar sedert gisteren gedaan heb, want alvorens er het publiek over te onderhouden, heb ik die ziekte wel bestudeerd, derwijze om er des noods al de bewijzen te kunnen van geven.

.. Indien men nu wil dat heel België bevrijd blijve van dit ongeluk, en hierdoor rijk en arm er profijt bij hebben, moet men mij maer vijf franks pensioen daegs geven, daer dit de daghuur is die ik dagelijks met mijnen arbeid win; maer men kan eerst en vooral mij al de bewijzen vragen, die men begeert.

.. Indien men mij wil spreken of schrijven, zal men mij altijd l'huis vinden van twelf tot half vier uer, ten zij den Donderdag wanneer ik niet l'huis ben; maer indien men mij eenen brief wil schrijven, dan is het gelijk wanneer men hem mij zal zenden.

.. Ik woon bij Gent, op Roijgem no. 209.
.. Judocus de Wette..

In de afgelopen maand Julij is de temperatuur in geheel midden Europa weder te laag geweest. Het noorden maakt er een uitzondering op; aldaar was van den 4 tot den 13 en den 21, 22 en 23 de temperatuur vrij hoog. De drie laatstgenoemde dagen behoorden juist in het overige Europa tot de koudsten, terwijl de 14 of 15 overal dag was tot aan de meridianen van Königsberg, Krakau en Klagenfurt.

Hoewel deze uitersten nu zeer wel overeenkomen, waren er toch plaatselijke verschillen; zoo waren in Königsberg en Krakau hijv. ook de 25 en 26 vrij warm, die in Ittendorf en Krensmünster onder de koudsten behoorden. Uit deze ongelijkmatige verdeling der temperatuur zijn dan ook de menigvuldigen onweders te verklaren, die veel zeldzamer voorkomen, wanneer de gansche omringende landstreek meer gelijkelijk verwarmd is. De luchtdrukking is natuurlijk meer van die plaatselijke invloeden afhankelijk, en verandert vooral in den zomer over groote uitgestrektheden, te gelijk in denzelfden zin. Zoo kwam de hoogste barometerstand overal in Engeland, Nederland, België, Pruisen, Saksen, Beijeren en Oostenrijk voor in den vroegen morgen van den 2; te Königsberg pas des namiddags te 2 uur. Te Maastricht schijnt hij des middernachts te zijn voorgekomen, van den 1 op den 2, en te Christiania een paar dagen vroeger. Daar komt hij niet zoo sterk uit. Van Schotland en de Orkadische eilanden zijn de berigten nog niet ingekomen. De laagste barometerstand greep plaats in den nacht van den 10 op den 11; te Cristiania den 11, des namiddags te 4 uur; op het eiland Rügen en te Krakau te 2 uur. (U. Ct.)

De toestand van China, is volgens de laatste berigten, allerellendigst. De twee partijen, de hovelingen en de opstandelingen, verdeelen het rijk feitelijk in 2 deelen, in het noordelijke, met Peking als zetel der regering, en in het zuidelijke met Nanking als residentie. Beide partijen blijven zich nog handhaven en voortgaan elkander te vermoorden, ten einde elkanders magt te verminderen. Het land wordt door moord en verwoesting geteisterd; overal ontmoet men rooversbenden, die ongehinderd haar werk vervolgen. De ongelukkige bewoners verlaten het zoogenaamde Hemelsche rijk, dat eerder het Helseche rijk kan genaamd worden, en ontvlugte de ellende. De emigratie is er aan de orde; men begeeft zich naar Australië, Java, Californië, enz. Bij beschaaft volkeren; die elkaar alleen uit slaatkunde om het leven brengen, worden de gevangenen niet vermoord, maar geregeld uitgewisseld. Niet alleen is het in China de gevangenen worden er geregeld bij roeten van 10 tot 10 onthaalt. Het is dus niet vreemd, dat de Chinezen naar andere beschaafter landen verhuizen.

Een schrijver, die negen jaren in Rusland verblijf hield, zegt, dat hij te St. Petersburg nooit meer dan zes couranten heeft gekend, waarvan drie in het Russisch, twee in het Hoogduitsch en een in het Fransch. De Russische zijn: het Politie-blad, gevuld met officiële aankondigingen en handelsadvertentien; de Russische Invalide, een zeevaart- en krijgskundig blad, vroeger uitgegeven door baron Korff; en de Bij van het Noorden, dat zekere vermaardheid heeft om de hevigheid, waarmede het iedere inbreuk op de wetten van het gezag aanvalt; de uitgever daarvan was de heer Bulgarin.

Het Fransche dagblad Journal de Saint Petersburg behelst gewoontlijk, behalve de officiële opgaven van bevoororderingen, enz., zeer weinige en magere uittreksels uit Engelsche, Fransche en Duitsche bladen; het bestaat uit een klein vel van 4 bladzijden van de grootte der London Gazette, en bij buitengewone gelegenheden nog een bijvoegsel van twee zijden. Van de twee Hoogduitsche bladen is niets bijzonder bekend, dan dat een dezer verschijnt onder het toezigt der Keizerlijke Akademie van wetenschappen.

Berigten uit Madera bevatten zeer ongunstige tijdingen omtrent den wijnbouw op dat eiland. Men kan zeggen dat de geheele wijnbouw daar heeft opgehouden. De ziekte duurt voort en meer dan de helft der wingerden zijn dood en ontworteld. Sedert drie jaren is er geen wijn gemaakt en ook dit jaar bestaat daarop geen uitzigt. Reeds worden er proeven genomen om het suikerriet de plaats van den rijnsjok te doen innemen, maar men gelooft algemeen, dat slechts de lagere gronden geschiktheid daartoe bezitten en dat het onmogelijk zal zijn om in prijzen de mededinging vol te houden met Brazilië, Cuba of de West-Indien.

Op de Kanarische eilanden tracht men ook door de

de pogingen van een paar ondernemende en verstandige personen slaagt men daarin ook vrij goed. Tevens wordt er eenige koffij geteeld, maar zoowel in het een als in het ander zal men waarschijnlijk slechts een zeer geringe schadeloosstelling vinden voor het verlies, dat men door de verwoesting der wijngaarden ondervindt.

Burgemeester en Wethouders in Middelburg hebben den 15den Augustus den gemeenteraad voorgedragen nu met 1856 de plaatselijke opcenten op den Rijks-accijns van het gemaal vervallen, die belasting tot gelijk bedrag als eigen middel te heffen, mitsgaders dat voorstel in handen der financiële commissie te stellen.

De heer Siffé verklaarde dat hij, indien de Rijks-accijns op het gemaal behouden ware gebleven, er zwarigheid in zou gezien hebben de gemeentekas van de f33,000 te versterken, welke dat middel aan opcenten oplevert; dewyl de opheffing alleen van den stedelyken accijns weinig zou hebben gebaat, en toch al de formaliteiten en belemmeringen zouden hebben blijven bestaan. Nu echter de Rijks-accijns wordt afgeschaff, zou hij er, wat Middelburg betreft, niet anders in zien, dan zooveel mogelijke verijdeling van de goede bedoelingen van het Ministerie, zou men het gemaal als eigen middel wilde blijven heffen. Ook gelooft hij niet, dat het als eigen middel zoo veel zou opbrengen, als vroeger, daar men meer controle zou behoeven of meerder zou worden gesloten. Nu wordt het slechts voor één jaar gevraagd, maar als ééns de accijns op het gemaal als eigen middel zal geheven zijn, zal men moeijelijk tot de afschaffing geraken. Hij houdt het nu voor den tijd om te beslissen, of men die belasting al of niet zal bestendigen, zal tegen het voorstel stemmen en meent, dat de verzending naar de financiële commissie doelloos zal zijn, daar toch de meeste leden er voor zullen wezen en hij, welligt met den heer Salamonsen alleen, die thans uitlandig is, er tegen zou blijven. De heer Snijder gelooft insgelijks, dat de bevestiging op het gemaal als eigen middel zoo veel niet op zal brengen, als men geraamd heeft, en houdt het voor eene bravade der hooge regering en der publieke opinie, nu nog het gemaal als gemeentebelasting te willen doen voortduren. De heeren Paspoort en Bijveld bestrijden dit laatste. De heer Verbrugge verklaart zich voor de accijnsen in het algemeen, ziet in de aanhouding van dien op het gemaal als eigen middel der gemeente, insgelijks geene bravade tegen de Hooge Regering, en zegt dat de afschaffing van den Rijks-accijns op verre na zoo veel genoegen niet gegeven heeft, als men meent. Doch hij wenschte een geformuleerd voorstel van Burgemeester en Wethouders. De heer Vis, schoon voor het overige van een ander gevoelen, ondersteunt dit laatste. Burgemeester en Wethouders stellen eenvoudig voor, de belasting voor het gemaal over 1856 als eigen middel te heffen en dat voorstel te verzenden tot berigt aan de commissie van financiën. De heer Lamme wilde het voorstel liever algemeen, daar hij met den heer Siffé van oordeel is, zoo men over 1856 het gemaal als eigen middel heft, het den niet ligtelijk in een volgend jaar zal worden afgeschaff. De heer van Deirse wil, dat de financiële commissie bij haar advies tevens opgeve, wat men bij wegvalling van den accijns op het gemaal, in de plaats zou wenschen.

De heer Siffé merkt op, dat van de individuele raadsleden, die hunne dagelijksche bezigheden hebben, niet kan worden geveerd de plannen en ontwerpen te vervaardigen, die van burgem. en weth. behooren uit te gaan; dat dezen bij hun voorstel hadden kunnen voegen een voorstel, hoe te handelen bij wegvalling van het voorgedragene middel. De heer van de Graaf begrijpt niet, dat de heer Siffé kan weten, hoe de heer Salomonson zou stemmen indien hij tegenwoordig ware. De heer Siffé antwoordt, tijdens het ontwerpen van zijn te vofen met de heeren Salomonson en van Eekelen gedaan voorstel tot onderzoek, of men de accijnsen door een hoofdelijken omslag vervangen zou, de denkwijze van den heer Salomonson genoegzaam te hebben leeren kennen, om wel te weten, dat althans, wanneer de rijksaccijns zal zijn weggevallen, hij de belasting op het gemaal niet als eigen middel zou wenschen ingevoerd te zien. Met de door den heer van Deirse voorgestelde amendement is eindelijk het voorstel van burg. en weth. naar de financiële commissie verzonden.

Op den 14 dezer werd aan den gepensioneerden kolonel van het Indisch leger, H. G. Kruseman, aangeboden een fraai hewerkt zilveren thee-servies, vervaardigd bij den heer Verschuier te Amsterdam, als hijk van achting van de officieren in de 2de militaire afdeling op Java, in welk kommandement die achtenswaardige hoofdofficier gedurende 8 jaren het level voerde. (H. bl.)

Volgens den Economist worden de berigten over den graanoogst uit geheel Engeland hoopst gunstig; die zal in allen opzichte meer dan volkomen zijn. Niet minder gunstig wordt over den stand van de aardappel-oogst gedacht.

Uit Zwitserland wordt melding gemaakt van een treurig voorval. Twee broeders, nog jeugdige menschen, en van eene deftige familie uit Holland, bereisden de Zwitsersche kantons. Te Lucern vond een dezer broeders een noodlottigen dood in de golven. Naar het geheimzinnig gerucht wil, was het de hand van zijn reisgenoot, die in een onberaden oogenblik hew deed wankelen en over boord stortte. (Tijd.)

's Bosch, 17 Aug. Hoe verblijdend het is, de landaanwinning en ontginning van inculte gronden op groote schaal in ons vaderland te zien voortgaan, wij behoeven daarvan geen tsereel, als zijnde van algemeene bekendheid, op te hangen, maar hoe bedroevend het is in deze omstreken te zien, dat duizende bunders anders vruchtbaar land aan de golven worden prijs gegeven te minder verklaarbaar; immers zijn in deze omstreken duizende bunders

land verpacht toen nog onder water, in de hoop dat zij zouden droog worden, hetgeen echter tot heden het geval niet is; bedroevend is het te zien hoe de landbouwer en arbeidsman tot den buik in het water staan om het noodigste voeder voor zijn vee te erlangen, ten einde het niet van honger te doen omkomen, want daartoe is het nu alleen geschikt geworden, en het valt niet te ontkennen dat wij de zaak niet overdrijven, wanneer wij zeggen dat het alleen door het geprojecteerde kanaal van uitwatering te voorkomen is, dat die steeds inkankerende schade niet meer plaats hebbe; wij achten het daarom niet ondienstig hierbij een slaat te laten volgen van eenige polders in deze omstreken gelegen, en hoedanig het daarmede op dit oogenblik gesteld is, bijv.:

	B.	R.	Ellen.
het Boschveld de Maj, groot . . .	677	14	44
de Honderd morgen, . . .	68	33	96
de Ham en Rijskampen, . . .	466	68	66
het boschbroek, . . .	137	01	85
de Vliert c. a., . . .	434	59	10
het Ertvelt, . . .	710	32	98
van der Eigen, . . .	2798	45	14
Empel en Meerwijk, . . .	922	77	31
Laaghemaal, . . .	1816	46	21
Hooghemaal, . . .	3123	54	78

groot te zamen 17.250 34 43
ongeveer droog land 3000

ergo geïnundeerd 14,250 34 43

Hierbij valt nog op te merken, dat geen nota is genomen van de landen boven den Groenendijk en buiten de polders, gelegen onder Cromvoirt, Vught, Dungen, St Michiels-Gestel, Rosmalen, Nuland, Geffen en Oss, en andere langs de Dommel en Aa, waarvan eveneens nog een groot gedeelte onder water staat. (N. B.)

Advertentien.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY Verbazende genezing van gal- en leverziekte. De heer B. te Leeuwarden, sedert drie jaren lijdende aan zware hoofdpijnen, belorven maag, leverziekte en zwakke zentwen; hij raadpleegde onderscheidene hekwame geneesheeren; doch alreeds ongesteldheid nam telkens toe. Eindelijk ziende dat de aangewende middelen allen vruchteloos waren; begon hij gebruik te maken van de pillen van Holloway, en na dezelve genudeende weinig weken tijds genomen te hebben, werd hij volmaakt hersteld, en heeft sedert geen den minsten aanval van ziekte meer gevoeld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50. Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.00, f 13.85, f 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij: M. VAN RENESSE, te 's Hage; hij B. ADAMA, te Amsterdam; hij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht en hij STRAATMAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede HOLLOWAY'S Etablissements te Londen, 244 Strand, en te New-York, 80 Maiden Lane. (913.)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 17 Augustus 1855		Rusland.	
Nederland. Pct.			
Ned. W. Schuld. 2 1/2	63 1/2		
Dito Certificat. 3		Hope 1798/1816 5	102 1/2
Dito Dito 4	93 1/2 1/2	Dito 1828/1829 5	102 1/2
O. I. Leening. 4		Cert. 1831/1838 5	
Amort. Sydic. 8 1/2	90 1/2	Dito Dito 4 1/2	
Hand.-Maats. 4 1/2		Dito Hope 4	
Belgie.		Dito Stiglitz 5	
Certificaten. 2 1/2		Dito dito de Ser. 4	
D° Rothschild. 2 1/2		Dito 1854 5	82 1/2
Frankrijk.		Inscr. Assig. 6	
Obligatiën 8		Certific. dito. 6	
Spanje.		Polen.	
Nieuwe 1 1/2	18 1/2 1/2	Obligatiën 4	70 1/2
Dito Buitenl. 3	38	Oostenrijk.	
D° Binnenl. 1/2 m. 3	81 1/2 1/2 1/2 1/2	Mtalliek 5	62 1/2
Bew. Sp. (om. 4 1/2		Dito bet. Amst. 5	74 1/2
Amort. Schuld.		Dito Nation. 5	67 1/2
Portugal.		Dito 1847 2 1/2	31 1/2
Londen nieuwe. 8	89 1/2 1/2 40	Dito 1851/1852 2 1/2	31 1/2
Dito uitgest. 4			

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 99 1/2 Mexico, te Londen 3 pct. 20 1/2, 21; dito Onh. 20 1/2, 21; Green. 21, 22, 23; p. s. 100 2 1/2 pct. 18 1/2, 19; Equad. 8 1/2

Noch handel, noch variatïe waren zoowel in Binnenl. als Buitenl. effecten van eenig belang, alleenlijk blijven van laatstgenoemde 8 pct. Spanje circa 1/2 pct. hooger